Alice Munro

Odi, amistat, festeig, amor, matrimoni

Traduït de l'anglès per Dolors Udina

CLUB EDITOR
BARCELONA

Amb gratitud a Sarah Skinner

ODI, AMISTAT, FESTEIG, AMOR, MATRIMONI

Fa anys, abans que els trens deixessin de circular per tantes vies secundàries, una dona de front alt i pigat amb una tofa de cabells panotxa va anar a l'estació de tren i va preguntar com s'havia de fer per enviar uns mobles.

El cap d'estació era un home que sempre mirava de fer broma amb les dones, sobretot amb les menys agraciades, que semblaven apreciar-ho.

—¿Mobles? —va dir, com si mai ningú no hagués tingut una idea com aquella—. Molt bé. A veure. ¿De quina mena de mobles parlem?

Una taula de menjador amb sis cadires. Tot el parament d'una habitació doble, un sofà, una tauleta de cafè, tauletes petites, un llum de peu. També una vitrina i un bufet.

—¡Caram! Això és una casa sencera.

—No tant com això —va dir ella—. No hi ha estris de cuina, només és una habitació.

Tenia les dents del davant sortides, com disposades a discutir.

—Li caldrà un camió —va dir ell.

—No. Vull enviar-ho per tren. A l'oest, a Saskatchewan.

Li parlava en veu molt alta, com si fos sord o estúpid, i pronunciava les paraules d'una manera estranya. Un accent curiós. Va pensar si holandès —s'havien instal·lat molts holandesos a la zona—, però la dona no tenia la corpulència, aquella pell rosada tan bonica ni els cabells rossos de les holandeses. Devia tenir menys de quaranta anys,

però tant se valia. No es podia dir que fos una reina de la bellesa.

L'home va anar de cara al negoci.

—Primer necessitarà el camió per portar-ho tot fins aquí des d'on sigui que ho té. I més val que comprovem si per aquest lloc de Saskatchewan hi passa el tren. Si no, haurà de disposar que ho vagin a recollir, per exemple, a Regina.

—És a Gdynia —va dir—. Hi passa el tren.

L'home va agafar una guia de cobertes greixoses que penjava d'un clau i li va demanar que li lletregés el nom. Ella va agafar el llapis que sempre estava lligat a un cordill i va escriure el nom en un tros de paper que va treure de la bossa: GDYNIA.

—¿De quina nacionalitat deu ser, aquest nom?

Ella va dir que no ho sabia.

L'home va tornar a agafar el llapis per passar d'una ratlla a l'altra.

—Allà hi ha molts llocs que són plens de txecs, hongaresos o ucraïnesos —va dir. Se li va acudir, mentre ho deia, que potser ella també ho era. En realitat, tant se valia, només exposava un fet.

—Aquí, molt bé, és una estació de la ruta.

—Sí —va dir ella—. Vull enviar-ho divendres... ¿pot ser?

—Podem enviar-ho, però no puc assegurar-li quin dia arribarà. Tot depèn de les prioritats. ¿Hi haurà algú esperant que arribin?

—Sí.

—El de divendres és un tren mixt, surt al migdia, a un quart i tres minuts de tres. El camió ho recollirà divendres al matí. ¿Que viu aquí al poble?

Ella va fer que sí i li va apuntar l'adreça: 106 Exhibition Road.

Feia molt poc que s'havien posat números a les cases del poble i, encara que coneixia Exhibition Road, l'home no sabia ben bé on queia el 106. Si en aquell moment ella hagués dit el nom de McCauley, segurament l'home s'hi hauria interessat

més i potser les coses haurien anat d'una altra manera. Hi havia cases noves en aquella zona, construïdes després de la guerra, tot i que se'n deien «cases de la guerra». Va suposar que devia ser una d'aquelles.

—El pagament el farà quan ho despatxi —va dir ell.

—També vull un bitllet per a mi en el mateix tren. Divendres a la tarda.

—¿Al mateix lloc?

—Sí.

—Pot viatjar amb el mateix tren fins a Toronto, però després haurà d'esperar que arribi el Transcontinental, que surt a dos quarts d'onze de la nit. ¿Vol cotxe llit o vagó normal? Al cotxe llit hi ha una llitera, al vagó anirà asseguda en butaca.

Va dir que butaca.

—Haurà d'esperar a Sudbury el tren de Montreal, però no caldrà que baixi, només la canviaran de via i l'enganxaran als vagons de Montreal. Després seguirà fins a Port Arthur i després a Kenora. No ha de baixar fins a Regina, i allà agafar el tren regional.

La dona va assentir com si esperés que acabés d'un cop i li donés el bitllet.

Després d'una pausa, l'home va afegir:

—Però no li puc prometre que els mobles arribin al mateix temps que vostè; de fet, no crec que arribin fins un parell de dies després. És cosa de les prioritats. ¿La vindrà a rebre algú?

—Sí.

—Molt bé. Perquè temo que l'estació deu ser mínima. Els pobles d'allà no són com els d'aquí. Són llocs més aviat rudimentaris.

La dona va ficar la mà a la bossa i va treure un rotlle de bitllets de dins d'una cartera de roba per pagar el passatge. Com una vella. A continuació va comptar el canvi, però no com una vella sinó fent una ullada als cèntims que tenia a la mà: era evident que no se li escapava ni un penic. Després va fer mitja volta bruscament, sense acomiadar-se.

—Fins divendres —va cridar l'home.

Era un dia càlid de setembre i la dona duia un abric llarg i vell, i també un parell de sabates feixugues amb cordons i mitjons fins al turmells.

L'home s'estava servint un cafè del termos quan ella va tornar i va picar a la finestreta.

—Els mobles que he d'enviar —va dir—. Són mobles bons, com nous. No m'agradaria que es ratllessin, que rebessin cops o que es fessin malbé per algun motiu. Tampoc no vull que facin pudor de ramat.

—Oh, no pateixi —va dir ell—. Els ferrocarrils són molt experts en el transport. I no fan servir els mateixos vagons per enviar mobles que per enviar porcs.

—Em preocupa que no arribin en les mateixes condicions que hagin sortit d'aquí.

—A veure, quan vostè compra mobles són a la botiga, ¿oi? ¿Ha pensat mai com hi arriben, a la botiga? No els fabriquen pas allà, ¿oi que no? No. Els fan en alguna fàbrica d'algun lloc i els transporten fins a la botiga, i és molt possible que ho facin per tren. Per tant, ¿no li sembla que és prou raonable pensar que els ferrocarrils saben tenir-ne cura?

Ella se'l mirava sense somriure ni admetre en cap moment que aquell temor era una insensatesa pròpia de dona.

—Així ho espero —va dir—. Espero que sigui així.

El cap d'estació hauria dit sense por d'equivocar-se que coneixia tothom al poble, cosa que volia dir que en coneixia la meitat. I la majoria dels que coneixia eren els essencials, els que eren realment «del poble», en el sentit que no havien arribat el dia abans i no tenien plans de traslladar-se'n l'endemà. No coneixia la dona que anava a Saskatchewan perquè no era de la seva parròquia, no donava classes als seus fills ni treballava en cap botiga, restaurant o oficina dels que ell freqüentava. Tampoc no s'havia casat amb cap dels homes que ell coneixia, dels Elks, els Oddfellows, el Lions Club o la Legió. Una ullada a la seva mà esquerra mentre li allargava els diners li

havia fet saber —i no havia estat cap sorpresa— que no era casada. Amb aquells sabatots i mitjons curts en comptes de mitges, sense barret ni guants a la tarda, hauria pogut ser perfectament una pagesa, però no vacil·lava com fan les pageses, ni se la notava incòmoda. No tenia maneres pageses... de fet, no tenia maneres de cap mena. L'havia tractat com si fos una màquina d'informació. A més a més, havia escrit una adreça del poble: Exhibition Road. De fet, li recordava una monja vestida de seglar que havia vist a la televisió parlant de la feina de missionera que feia en algun racó de la selva: probablement allà es treien l'hàbit per poder trescar per la zona. Aquella monja de tant en tant somreia per demostrar que la seva religió feia la gent feliç, però la major part del temps mirava l'audiència com si estigués convençuda que tots els altres eren al món per rebre les seves ordres.

La Johanna tenia una altra feina a fer que havia anat ajornant, i era entrar a la botiga de roba Milady's per comprar-se un vestit. No hi havia entrat mai; quan s'havia de comprar una cosa, com ara uns mitjons, anava a Callaghans, uns magatzems de roba per a homes, dones i nens. Tenia molta roba heretada de la senyora Willets, com aquell abric que duia i que mai no es feia malbé. I la Sabitha —la noia que tenia al seu càrrec a casa del senyor McCauley— sempre portava roba heretada dels seus cosins.

A l'aparador de Milady's hi havia dos maniquins amb faldilles bastant curtes i jaquetes rectes. Un dels conjunts era de color daurat rovellat i l'altre d'un verd intens, molt suau. Els peus dels maniquins estaven enmig d'un escampall de grans fulles d'auró de papers virolats, i també n'hi havia d'enganxades al vidre de l'aparador. En aquella època de l'any, quan la preocupació de la majoria de la gent era treure fulles amb el rasclet i cremar-les, a la botiga havien triat aquella decoració. Al vidre hi havia unes lletres negres posades de biaix que deien: *Elegància senzilla*, *la moda de la tardor*.

Va obrir la porta i va entrar-hi.

Just davant d'ella, un mirall de cos sencer va reflectir-la amb el llarg abric bo però sense forma de la senyora Willets i uns quants centímetres de cames gruixudes per damunt dels mitjons.

Ho feien a propòsit, és clar. Posaven el mirall allà perquè t'adonessis de seguida de les teves deficiències i immediatament —confiaven— arribessis a la conclusió que t'havies de comprar el que fos per canviar d'imatge. Un truc tan evident que hauria marxat tot d'una si no hagués entrat ben decidida i sabent què volia comprar.

Al llarg d'una paret hi havia un prestatge de vestits de nit, de ras i de tul i de colors d'insomni, apropiats per a la reina de la festa. I més enllà, en una vitrina de vidre per impedir l'accés a dits profans, mitja dotzena de vestits de núvia, de setí blanc com l'espuma o de color vainilla, amb puntes d'ivori i recams de grans de plata o perles. Petits cossets, escots fistonejats, faldilles esplèndides. Ni de jove no s'hauria permès mai aquella extravagància, no només pels diners sinó per la presumpció que hauria significat, per la ridícula esperança de transformació i felicitat.

Van passar dos o tres minuts abans que se li acostés algú. Potser tenien un espiell i, veient que no era el tipus habitual de clienta, esperaven que marxés.

No se'n pensava anar. Va deixar enrere el reflex del mirall, passant del linòleum del costat de la porta a una luxosa alfombra, i per fi la cortina del darrere de la botiga es va obrir i va aparèixer la Milady en persona, amb un vestit negre de botons resplendents. Talons alts, turmells fins, faixa tan estreta que se sentia el fru-fru de les mitges, cabells daurats pentinats cap enrere, cara maquillada.

—Volia emprovar-me el conjunt de l'aparador —va dir la Johanna amb una veu assajada—. El verd.

—Oh, és un conjunt preciós —va dir la dona—. El de l'aparador és una trenta-vuit. A veure, la seva talla deu ser... ¿potser una quaranta-dos?

Va passar amb el seu fru-fru per davant de la Johanna per

dirigir-se a la part de la botiga on hi havia la roba normal, els vestits de cada dia.

—Ha tingut sort. Aquí té la quaranta-dos.

El primer que va fer la Johanna va ser mirar l'etiqueta del preu. Gairebé el doble del que s'esperava, i no tenia cap intenció de dissimular-ho.

—És molt car.

—És pura llana. —La dona va regirar la roba fins que va trobar l'etiqueta i va llegir-li la composició del teixit, que la Johanna no escoltava del tot perquè havia agafat la vora per examinar-la.— Sembla suau com la seda, però té una caiguda de plom. Com pot veure està tot folrat, un folre encantador de seda i raió. No se li farà bossa en seure ni se li deformarà com passa amb els vestits barats. Miri els punys i el coll de vellut, i els botonets de la mànega, folrats de vellut.

—Ja ho veig.

—És la mena de detall que es fa pagar, no es troba a tot arreu. M'encanta el tacte del vellut. Només en porta el verd... el de color albercoc no en té, tot i que el preu és exactament el mateix.

Realment, eren el coll i els punys de vellut el que, a ulls de la Johanna, donava al vestit aquell aire subtil de luxe que li feia venir desig de comprar-lo. Però no pensava dir-ho.

—Més val que me l'emprovi.

A fi de comptes, hi havia entrat disposada a fer-ho. Roba interior neta i pólvores de talc a les aixelles.

La dona va ser prou delicada per deixar-la tota sola a l'emprovador lluminós. La Johanna va evitar el mirall com si fos verí fins que es va haver posat bé la faldilla i cordat la jaqueta.

D'entrada només va mirar el vestit. Era correcte. Li anava bé: la faldilla més curta que les que portava normalment, però les que portava normalment tampoc no eren el seu estil. Cap problema amb la roba. El problema era tota la resta. El coll, la cara, els cabells, les mans immenses i les cames gruixudes.

—¿Com li va? ¿Li sap greu que hi faci una ullada?

La dona va intentar mirar per una banda, després per l'altra.

—És clar que s'haurà de posar mitges i talons. ¿Què li sembla? ¿Se sent còmoda?

—El vestit està bé —va dir la Johanna—. No té cap problema, el vestit.

La cara de la dona va canviar en el mirall. Va deixar de somriure. Semblava decebuda i cansada, però més amable.

—De vegades passa. No es pot dir res fins que no t'ho emproves. El cert —va dir, amb una nova convicció, més moderada, a la veu—, el cert és que vostè té bona silueta, però una silueta forta. Té els ossos grossos, ¿i quin mal hi ha? Aquests botonets folrats de vellut no fan per a vostè. No pateixi més. Tregui-se'l.

Quan la Johanna es va haver quedat en roba interior, va sentir una mà que tamborinava a la paret i entrava per un costat de la cortina.

—Posi's això, només per veure com li queda.

Un vestit de llana marró, folrat, amb una faldilla llarga recollida a la cintura, màniga tres quarts i un simple escot rodó. El més senzill que es podia imaginar, si no fos per l'estret cinturó daurat. No tan car com el vestit jaqueta, però encara bastant car per al que era.

Almenys la faldilla era d'una llargada més decent i la tela feia un vol noble al voltant de les cames. Es va armar de valor i es va mirar al mirall.

Aquest cop no semblava que l'haguessin entaforat dins del vestit per disfressar-la.

La dona va entrar, es va quedar dreta al seu darrere i va riure, però d'alleujament.

—És del color dels seus ulls. No li cal portar vellut, ja en té als ulls, de vellut.

Era la mena d'ensabonada que a la Johanna, en condicions normals, l'hauria fet riure, tret que en aquell moment semblava veritat. No tenia els ulls gaire grans i, si li demanaven que en descrigués el color, deia: «Suposo que una mena de mar-

ró». Però ara semblaven d'un marró intens, suau i lluminós.

No era que de cop i volta es cregués atractiva ni res. Només que els seus ulls tenien un color bonic, com si fossin una peça de roba.

—A veure, estic segura que no porta gaire sovint sabates de vestir —va dir la dependenta—. Però amb unes mitges i només una mínima sabata de taló... I segur que no porta mai joies, i ben fet que fa, no li calen, amb aquest cinturó.

Per interrompre la xerrameca de la venedora, la Johanna va dir:

—En fi, serà millor que me'l tregui perquè el pugui embolicar.

Li sabia greu renunciar a la lleugeresa de la faldilla i a la discreta cinta d'or al voltant de la cintura. Mai de la vida havia tingut aquesta sensació estúpida de sentir-se afavorida per la roba que duia.

—Espero que sigui per a un esdeveniment especial —va dir la dona mentre la Johanna s'afanyava a posar-se la deprimment roba habitual.

—És molt probable que m'hi casi, amb aquest vestit —va dir la Johanna.

Va quedar sorpresa de les paraules que li havien sortit de la boca. No era un error greu: la dona no sabia qui era ella i segurament no parlaria amb ningú que la conegués. Tot i això, la intenció era tenir-ho absolutament secret. Es devia haver sentit en deute amb aquella persona: havien viscut juntes el desastre del vestit verd i el descobriment del vestit marró, i allò formava un vincle. Cosa que era una bestiesa. La dona es dedicava a vendre roba i, simplement, l'havia convençut.

—¡Oh! —va exclamar la dona—. Oh, això és meravellós.

Bé, podria ser-ho, va pensar la Johanna, però també podria no ser-ho. Podia ser que es casés amb qualsevol. Un pagès miserable que volia una bèstia de càrrega a la vora, o un vell mig esguerrat i esgotat en cerca d'una infermera. Aquella dona no tenia ni idea de quina mena d'home l'esperava i, en tot cas, no era cosa seva.

—Es veu ben clar que és un matrimoni per amor —va dir la dona com si li hagués llegit aquells pensaments contrariats—. Per això li brillen tant els ulls al mirall. L'he embolicat amb paper fi, només l'haurà de desembolicar i penjar-lo i li quedarà perfecte. Pot planxar-lo una mica, si vol, però segurament no li caldrà ni això.

Després hi havia la qüestió de l'intercanvi de diners. Totes dues van fer veure que no miraven, però totes dues van mirar.

—Ha fet una bona compra —va dir la dona—. Només ens casem una vegada a la vida. Bé, no sempre és estrictament així...

—En el meu cas sí que ho serà —va dir la Johanna. S'havia tornat vermella perquè, de fet, no havien parlat de matrimoni. Ni tan sols a l'última carta. Havia revelat a aquella dona el que confiava que passés, i potser havia estat desafortunat.

—¿On el va conèixer? —va preguntar la dona, encara amb aquell to de joia nostàlgica—. ¿Com va ser que el va veure per primer cop?

—Per la família —va dir la Johanna sense mentir. No tenia intenció de dir res més, però es va sentir continuar—: a la Fira Occidental. A London.

—La Fira Occidental —va dir la dona—. A London.

Era com si hagués dit «al ball del palau».

—Hi havia la seva filla i una amiga seva amb nosaltres —va dir la Johanna, pensant que en certa manera hauria estat més exacte dir que ell, la Sabitha i l'Edith l'havien portat a ella, la Johanna, a la Fira.

—Molt bé, doncs, es pot dir que avui no he perdut el temps. He proporcionat a algú un vestit per ser una núvia feliç. Això és prou per justificar la meva existència.

La dona va lligar una cinta rosa estreta al voltant de la capsa del vestit, la va rematar amb un llaç gran i innecessari i, a continuació, hi va fer un entremaliat cop de tisora.

—Em passo tot el dia aquí —va dir—. I de vegades em pregunto què hi faig. Em pregunto: ¿Què hi fas, aquí? Canvio la roba de l'aparador i faig ara una cosa i ara una altra per

temptar la gent a entrar, però hi ha dies, dies sencers, en què no traspassa la porta ni una sola ànima. Ja sé que la gent pensa que aquesta roba és massa cara... però és molt bona. És roba de qualitat. Si vols qualitat, n'has de pagar el preu.

—Si volen un vestit d'aquests han de venir aquí —va dir la Johanna, fent una ullada als vestits de nit—. ¿On aniran, si no?

—Aquest és el problema. No vénen. Van a la ciutat, allà és on van. Fan setanta quilòmetres, cent quilòmetres, per no dir res de la benzina, i pensen que així trobaran una cosa millor que aquí. I no. Ni millor qualitat ni millor selecció. Res. Només perquè els fa vergonya dir que s'han comprat el vestit de boda al poble. O vénen, s'emproven una cosa i després diuen que ja s'ho pensaran. Ja tornaré, diuen. I jo penso, ja, ja sé què vol dir això. Vol dir que miraran de trobar el mateix però més barat a London o a Kitchener, i encara que no sigui més barat, s'ho compraran allà de totes maneres, cansats de buscar després d'haver fet tants quilòmetres. No ho sé —va afegir—. Potser si jo fos d'aquí seria diferent. Són molt tancats, trobo. Vostè no és d'aquí, ¿oi?

—No —va contestar la Johanna.

—¿No troba que són molt tancats?

Tancats.

—Vull dir que és difícil per a un foraster fer-s'hi un lloc.

—Jo estic acostumada a estar sola —va dir la Johanna.

—Però ha trobat algú. Ja no estarà més sola, és fantàstic. Hi ha dies que penso que seria fabulós estar casada i quedar-me a casa. És clar que abans jo he estat casada i treballava igualment. En fi. Potser un dia entrarà un home de la lluna, s'enamorarà de mi i ¡problema resolt!

La Johanna s'havia d'afanyar: la necessitat de xerrar d'aquella dona l'havia entretingut massa. Corria per ser a casa i tenir el vestit guardat abans que tornés la Sabitha de l'escola.

Llavors va recordar que la Sabitha no hi era, que el cap de setmana la cosina de la seva mare, la tia Roxanne, se l'ha-

via endut a viure com una nena rica de veritat a Toronto per poder anar a una escola de nena rica. Però va continuar caminant de pressa, tan de pressa que un paio que estava repenjat a la paret del *drugstore* li va cridar: «¿Que s'ha calat foc?», i ella va alentir una mica el pas per no cridar l'atenció.

La capsa del vestit era una nosa: ¿com podia saber que la botiga tenia unes capses de cartró de color rosa amb el nom de Milady's escrit en lletres morades? ¡Quina manera de delatar-se!

Se sentia idiota per haver parlat de casament quan hauria hagut de recordar que ell ni tan sols ho havia esmentat. S'havien dit, o escrit, tantes altres coses, s'havien expressat tanta enyorança i tendresa, que era com si el fet de casar-se s'hagués donat per descomptat. Com quan un parla de llevar-se al matí i no diu res de l'esmorzar tot i que naturalment pensa esmorzar.

Tot i això, hauria hagut de callar.

Va veure el senyor McCauley caminant en direcció contrària a l'altra banda del carrer. Cap problema: encara que se l'hagués trobat de cara, no s'hauria adonat de la capsa que portava. Hauria alçat la mà per tocar-se el barret amb un dit i hauria passat de llarg, segurament conscient que era la seva minyona però potser no. Tenia altres coses al cap, aquell home, i pel que deien, era molt possible que el poble que ell veia fos un poble diferent del que veia tothom. Cada dia feiner —i de vegades, desmemoriat, els dies de festa o els diumenges—, es posava el tern i l'abric lleuger o l'abric més gruixut, amb el barret gris de feltre i les sabates ben brunyides, i es dirigia des d'Exhibition Road cap a l'oficina que encara conservava sobre el que havia estat la botiga d'arreus i equipatges. Deien que era una oficina d'assegurances, tot i que feia prou temps que havia venut la darrera pòlissa. De vegades la gent pujava les escales per veure'l, potser per fer-li alguna consulta sobre pòlisses o més probablement sobre els límits d'un terreny o la història d'alguna finca de la ciutat o d'alguna casa de camp. L'oficina estava plena de mapes vells i

nous, i no hi havia res que li agradés més que desplegar-los i entaular una conversa que s'expandís més enllà de la consulta que li havien fet. Tres o quatre cops al dia sortia i recorria el carrer, com ara. Durant la guerra havia deixat la McLaughlin-Buick sobre uns blocs a l'estable i, per donar exemple, anava sempre caminant a tot arreu. Quinze anys després, encara semblava donar exemple. Amb les mans creuades a l'esquena, era com un terratinent amable que inspecciona la propietat o un predicador feliç que contempla el seu ramat. Evidentment, la meitat de les persones que es trobava no tenien ni idea de qui era.

El poble havia canviat, fins i tot des del poc temps que feia que la Johanna hi vivia. El comerç s'havia desplaçat cap a la carretera, on havien instal·lat uns grans magatzems nous, una sucursal del Canadian Tire i un motel amb bar i sala de *striptease*. Algunes botigues del centre havien intentat modernitzar-se i havien pintat les parets de color rosa, violeta o verd-oliva, però la pintura ja començava a espellar-se sobre el maó vell i alguns interiors estaven buits. Gairebé segur que la següent a caure seria Milady's.

Si la Johanna en fos la propietària, ¿què hauria fet? Per començar, mai no hauria tingut aquells vestits de nit tan sofisticats. ¿Què tindria, doncs? Si es dedicava a vendre roba barata només entraria en competència amb Callaghans i les botigues de saldos, i segurament en aquests llocs no es guanyava prou per tirar endavant. ¿I provar amb roba selecta de nadó, roba de nens, per atreure les àvies i tietes que tenien diners i se'ls gastarien encantades en aquesta mena de coses? Les mares més valia deixar-les córrer, perquè amb menys diners i més seny anirien a Callaghans.

Però si ella, la Johanna, en fos la propietària, mai no hauria aconseguit que hi entrés ningú. Era capaç de veure què s'havia de fer i com, i fins i tot de reunir gent i donar consells sobre com fer-ho, però no tenia talent per atraure la gent o convèncer-la. La seva actitud seria: t'ho quedes o ho deixes. I, sens dubte, ho deixarien.